

Марҳаматли бўлмаган киши марҳамат кўрмагай

16:44 / 27.03.2017 3490

Инсон дунёга келар экан кимнингдир меҳрига, эътиборига муҳтож бўлиб яшайди. Ҳақиқий инсон кимдандир меҳр кўриб тасалли топса, кимгадир меҳр бериб хушнуд бўлади. Бу хусусда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳам: “Марҳаматли бўлмаган киши марҳамат кўрмагайдир” дедилар. Меҳр-оқибатли кишилар атрофдагиларнинг ҳурматига сазовор бўлади. Чунки кимнингдир дардига малҳам бўлиш, кимнингдир оғирини енгил қилиш ва яна кимнингдир меҳр-муҳаббатини қозониш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Меҳр-оқибатсиз кишилар эса, охир оқибат кишиларнинг эътиборидан четда қолиб, ўзлари меҳрга зор бўладилар.

Мавлоно Лутфий бу борада мазкур байтларида шундай битган эди:

Кишиким йўқтурур меҳру вафоси, агар хуршеддур андин не ҳосил

Ҳақиқатан ҳам агар кишида меҳр-оқибат ва вафо бўлмаса қуёшдек порласа ҳам ундан фойда йўқдир. Шунинг учун Огаҳий демишлар:

Вайрон кўнгилларни меҳринг бирла обод қил

Яна шуни таъкидлашимиз лозимки, динимиз меҳр-оқибат, ўзаро дўстлик ва ҳамжиҳатлик динидир. Зеро Ислом бутун инсониятни жаҳолат ботқоғидан илм-маърифат ёруғлиги-нурига олиб чиққани каби ўзаро нафрат ва адоватдан ҳақиқий инсонийлик, меҳр-оқибат ва дўстона ҳаётга олиб чиқди.

Инсоний алоқалар ичида Аллоҳ таоло фарз қилган, ўзаро меҳр-муҳаббат риштасини боғловчи, ижтимоий алоқаларни мустаҳкамловчи, боғу роғ ва дастурхонларга файзу барака ёғдирувчи ва диёрларни обод қилувчи амал қариндошлик алоқасидир.

Аллоҳ таоло айтади:

اريدبت رذبت ال و ليبس لال نبا و نيكس م لال و هوق ي برق لال اذ ت آو

“Қариндошга ҳаққини бер. Мискин ва йўлда қолганга ҳам. Мутлақо исрофгарчилик қилма” (Исро – 26-оят)

Балки, силаи раҳм Аллоҳга ва охират кунига иймон келтирганлик белгиси ҳамдир. Зеро Набийимиз соллаллоҳу алайҳи васаллам айтдилар:

هه لعل قفتم . هه حر لصلل ف رخال مويل و هللاب ن مؤي ناك ن مو

“Ким Аллоҳга ва охират кунига иймон келтирган бўлса силаи раҳм қилсин!” (Муттафақун алайҳ)

Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Мадинага келиб, илк бор гапирган гаплари, насиҳатлари:

و ليللاب اولص و ماحرالا اولص و ماعطالا اومعطأ و مالسلل اوشفأ سانللا اهيأ
يذمرتلل هاور . مالسب ةنجلل اولخدت ماي ن سانللا

“Эй инсонлар! Саломни ўзаро кенг ёйинглар. Таом тарқатинглар. Силаи раҳм қилинглар. Кечаси одамлар ухлаган пайтда намоз ўқинглар. Ана шунда жаннатга омонлик билан кирурсизлар” деган сўзлари бўлди.

Қариндошлик алоқалари Исломда ибодат даражасига кўтарилган ва асосий рукн ибодатлардан кейинги ўринда турадиган амал ҳисобланади. Ҳадиси шарифда келганидек, бир киши Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан: “Эй Аллоҳнинг Расули! Менга жаннатга мени яқинлаштирадиган амал ҳақида хабар беринг”, деди. Шунда У зот:

محرلا لصلل و ةاكللا ي تؤت و ةالصلل ميقت و ائيش هب كرشتال و هللا دبعت

“Аллоҳга ибодат қиласан. Унга ҳеч нарсани ширк келтирмайсан. Намозни тўқис адо қиласан. Закотни берасан. Силаи раҳм қиласан” дедилар. (Имом Бухорий ва Муслим ривоят қилишган)

Ҳадиси шарифда силаи раҳм қилиш иймон, намоз ва закот каби, Исломнинг рукни бўлган нарсалар билан бир даражада қўйилмоқда. Бу амал кишини жаннатга киритадиган амаллар рўйхатига киритилмоқда. Шундан ҳам силаи раҳм қанчалар аҳамиятли эканини тушуниб олсак бўлаверади.

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам айтдилар:

هه حر لصلل ف هرتأ ي ف هل أسني نا و هقزر ي ف هل طسبي نا هرس ن م

“Кимни ризқининг кенгайтирилиши ва ажалини ортга сурили масрур қилса, қариндошларига силаи раҳм қилсин”. (Имом Бухорий ривояти) Бу дунёда яшаб турган ҳар бир одам боласи ризқининг кенгайтирилиши ва ажалининг ортга сурилишини орзу қилиб яшайди. Бу икки нарсадан

“Аллоҳ охиратга олиб қўйиши билан бирга соҳибига бу дунёнинг ўзида уқубатини тезда беришига сазовор гуноҳлар ичида бағий ва қариндошликни узиш кабиси йўқ”, дедилар.

Охиратдаги жазоси эса, жуда оғир бўлади. Энг ёмони Аллоҳ таоло уни ўз раҳматидан узоқ қилиб жаннатдан маҳрум қилиши бўлади. Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

محرر عطاءة نجل لخددي ال

“Қариндошлик алоқасини узувчи жаннатга кирмайди”, дедилар. (Имом Бухорий ва Муслим ривоят қилишган)

Кўпинча ота-оналар ўтиб кетишгандан кейин қариндошлик алоқаларига путур етади. Бир қориндан туғишган ака-укалар, опа-сингиллар арзимаган баҳоналар билан юз кўрмас бўлиб кетишади. Ваҳоланки ота-оналар ўтиб кетишгандан кейин ҳам фарзандлари устида қолган энг катта ҳақларидан бири силаи раҳм-қариндошлик алоқасини мустаҳкамлашдир. Бу ҳақда Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

ال ل صوت ال ىت ال محرر لة ل ص و امه د ع ذاف ن او امه ل راف غ ت س ال او امه ل ع ة و ل ص ل
امه ق ي د ص م ا ر ك او امه ب

ل ص ي ل ف ه ر ب ق ى ف ه د ل او ل ص ي ن ا درا ن م : ه ن ع ه ل ل ا ى ضر ب اط خ ل ل ن ب رم ع ل اق
محرر

ه ي ب ا و ن ص ل ج ر ل ا م ع

م ال ا ة ل ز ن م ب ة ل ا خ ل ل ا

ر ي ب ك ق ح " : م ل س و ه ي ل ع ة ل ل ل ا ل ل ل ا ل و س ر ل ا ق : ل ا ق ص ا ع ل ل ن ب د ي ع س ن ع
ى ق ه ي ب ل ا ه ا و ر " ه د ل و ى ل ع د ل ا و ل ا ق ح م ه ر ي ع ص ى ل ع ة و خ ل ل ا

Росуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Катта аканинг кичиклари устидаги ҳаққи, ота-онанинг фарзанди устидаги ҳаққи кабидир” дедилар. (Имом Байҳақий ривояти)

هَلْ لَأَلْأُسْرَاقِ: لَأَقْدَجْ نَع، هَيْبَ أَع، يَنْهَجْ لِبَيْكِ نَبْرِ رَيْتِكَ نَبْمَيْتُ عَن
يَقْهَبْ لِهَآوَر "بِأَلْأَلْزَنْمَبِ ءَوْخِ الْإِنْمُرْبِكْ أَل" : مَلَسَ وَهَيْلَ لَلْأَلْصِ

Росуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Катта ака ота ўрнидадир” дедилар. (Имом Байҳақий ривояти)

Абдуллоҳ Муҳаммадий